

Kresťanská cirkev v 14. a 15. storočí veľmi poblúdila, mravne upadla a nevyhnutne potrebovala nápravu. Vtedajší pápeži nevynikali ani zbožnosťou, ani cnosťou a so záľubou sa radšej oddávali svetským veciam. Nedôstojný, rozmarový život kňazov a mníchov budil pohoršenie medzi veriacim ľuďom. O nápravu v cirkvi sa pokúsili viacerí zbožní muži, ako Peter Vald vo Francúzsku, Ján Wiklef v Anglicku, Savonarola v Taliansku, Ján Hus v Čechách a mnohí iní, no za svoje odhodlanie zaplatili poväčšine životom. Nápravu v cirkvi nepriniesli ani cirkevné snemy a koncily, ktoré sa o to pokúšali.

Dôvodom sporu bol akt pápeža Leva X., ktorý vypísal odpustky, to znamená predávanie odpustkových lístkov, a tým vlastne i samotné odpustenie hriechov za peniaze. Z toho vidno, že mu nešlo o blaho kresťanských duší, ale predovšetkým o peniaze, ktoré potreboval na dostavbu chrámu sv. Petra v Ríme a čiastočne na udržiavanie honosného pápežského dvora.

V Nemecku dostal odpustky do prenájmu arcibiskup Albrecht z Mohuča a Magdeburgu, mladý 21-ročný muž, ktorý zariadil predávanie odpustkov za tretinu ich výnosu. Predávaním odpustkových lístkov poveril arcibiskup dominikánskeho mnícha Jána Tetzela. Jeho sprievodcovia a pomocníci vchádzali do nemeckých miest a kostolov okázale, s veľkou pompou a reklamou. Mestské rady museli dať vyzváňať na všetkých zvonoch a ľud so školami vychádzal Tetzelovi v procesiách v ústrety. Pred kostolom postavili stánok s veľkým červeným krížom a pápežskými odznakmi, kde sa odpustky predávali. Takýto predaj bol však nedôstojný a o pokání tu nebolo ani reči, no veriacich presviedčali, že takto ľahko dostanú odpustenie hriechov. Napríklad, mnohoženstvo sa mohlo vykúpiť za 6 dukátov, vražda za 8 dukátov, krivá prisaha i svätokrádež za 9 dukátov. Mravy ľudu sa takto len kazili. Spočiatku sa nenašiel nikto, kto by sa odvážil vystúpiť proti tomuto svätokupectvu, lebo to znamenalo postaviť sa súčasne proti arcibiskupovi i pápežovi. Až Martin Luther sa konečne na to odhodlal. Už v roku 1516 sa v kázňach ozval proti odpustkom. Písal listy viacerým biskupom, ba aj samému arcibiskupovi Albrechtovi, a upozorňoval ich, aby takto nezneužívali Božie meno a nevovádzali ľudí do bludov.

V tom čase bolo zvykom, že spor o náboženských otázkach sa riešil verejnou hádkou, tzv. dišputou. Urobil tak aj M. Luther. Proti predávaniu odpustkom napísal 95 výpovedí a dňa 31. októbra 1517 ich pribil na dvere zámockého chrámu vo Wittenbergu, pretože sa v ňom na druhý deň mala konať veľká slávnosť vystavenia relikvií na obdiv a zbožnosť. M. Luther využil túto príležitosť stretnutia sa množstva ľudí, a tak sa krátko na to rozleteli výpovede do celého kresťanského sveta.

Mgr. Blanka Kostelná, zborová farárka